

کمیود برنج یا نانوانی مدیریتی؟

وحید عظیم‌نیا دبیر گروه اقتصادی

چند روز پیش وزیر جهاد کشاورزی در اظهار نظری عجیب، کمیود برنج در بازار را به چالش آب و کاهش تولید داخل نسبت داد.فرامتن این اظهارات یعنی کمیود آب باعث شده است کشاورزان نتوانند به اندازه گذشته کشت کنند، در نتیجه بازار داخلی با کمیود عرضه روبه‌رو شده‌است. در ظاهر، استدلالی ساده و قابل پذیرش است، اما کمی که عمیق‌تر به موضوع نگاه کنیم، متوجه می‌شویم این گزاره نه تنها کامل نیست بلکه آدرس غلطی است که سعی دارد افکار عمومی را از واقعیت‌های اصلی منحرف کند. ایران ما هیچ‌وقت در تولید برنج خود کفا نبوده است. نیاز سالانه کشور به برنج حدود ۳میلیون تن است، اما حتی در بهترین سال‌های تولید، ۲میلیون و ۲۰۰هزار تن از این نیاز از تولید داخل تأمین می‌شود، بنابراین واردات حداقل یک‌میلیون تن برنج همیشه جزو سیاست‌های الزامی کشور بوده و این یک واقعیت انکارناپذیر است، ضمناً توقف کشتش در استان‌هایی همچون اصفهان، خوزستان و فارس مطرح است و صرفاً کشت برنج در استان‌های شمالی انجام خواهد شد.

حال فرض کنیم به دلیل خشکسالی و چالش‌های آبی، میزان تولید داخلی کاهش یافته‌است. آیا وظیفه وزارت جهاد کشاورزی در این شرایط فقط بازگو کردن این موضوع است یا اینکه باید با ابزارهایی که در اختیار دارد، بازار را مدیریت کند و کمیود عرضه داخلی را واردات متعادل سازد؟ وقتی کمیود برنج در بازار به وضوح قابل پیش‌بینی بود، چرا واردات بموقع انجام نشد؟ چرا اجازه داده شد قیمت برنج در بازار به طرز بی‌سابقه‌ای افزایش یابد و فشار سنگین اقتصادی بر دوش مردم بیفتد؟ مگر نه اینکه تنظیم بازار یکی از وظایف اصلی وزارت جهاد کشاورزی است؟

اما ای کاش مشکل فقط به سوءمدیریت ختم می‌شد، روز دوشنبه، رئیس قوه قضائیه اعلام کرد گزارشی به دستش رسیده‌است که نشان می‌دهد یک شرکت، اقدام به خرید گسترده و احتکار برنج در بازار کرده است. محسنی‌ژادی‌ای گفت: «به وزیر کشاورزی گفتم گزارشی رسیده که یک شرکت برنج‌های بازار را خریده و احتکار کرده‌است. وزیر گزارش داد که تحقیق کردیم و متوجه شدیم بله این اتفاق افتاده است. برای آن شرکت در تعزیرات پرونده تشکیل شد.» این اظهارات نشان می‌دهد موضوع کمیود برنج در بازار صرفاً به چالش آب مرتبط نیست. بخشی از بحران فعلی به دلیل احتکار سازمان‌یافته و ضعف نظارتی است که از سوی وزارت جهاد کشاورزی و سایر دستگاه‌های مسئول رخ داده‌است. وقتی وزیر محترم از چنین موضوع مهمی اطلاع داشت، چرا به جای ارائه گزارش شفاف به مردم، ترجیح داد ماجرا را به کمیود آب نسبت دهد؟ آیا این نوع رفتار، مصداق آدرس غلط دادن به افکار عمومی نیست؟

چالش آب موضوع تازه‌ای نیست. سال‌هاست کشور عزیزمان با بحران کم‌آبی دست و پنجه نرم می‌کند و وزارت جهاد کشاورزی نیز به عنوان متولی اصلی بخش کشاورزی، باید با درک درست این شرایط، سیاست‌های خود را بر اساس واقعیت‌های موجود تنظیم کند. مدیریت، یعنی پیش‌بینی بحران‌ها و اتخاذ تدابیر لازم برای عبور از آنها. اگر قرار باشد هر بار که مشکل پیش می‌آید، مسئولان صرفاً با بیان بدیهیات و تکرار مشکلات قدیمی از خود سلب مسئولیت کنند، پس اساساً حضور چنین دستگاه‌های عریض و طولبی چه توجیهی دارد؟

مسئول بودن، یعنی در شرایط غری‌عادی بتوانید اوضاع را کنترل و بحران را مدیریت کنید، والا در شرایطی که نیاز به مدیریت ویژه نیست، وزارت جهاد کشاورزی باید از ماه‌ها قبل می‌دانست که تولید داخلی به دلیل کم‌آبی کاهش خواهد یافت و باید برای بحران این کاهش تدابیر برنامهریزی می‌کرد. بخشی از این برنامهریزی طبیعتاً شامل واردات بموقع و کافی و نیز جنج بین چنین پیش‌بینی و تدبیری وجود نداشته باشد و در نهایت بازار راهاشود، طبیعی است که سودجویان و دلالان وارد میدان می‌شوند و بااحتکار و ایجاد کمیود مصنوعی، سودهای کلان به جیب می‌زنند.

مسئولان وزارت جهاد کشاورزی به این پرسش ساده پاسخ دهند که چرا همیشه مردم باید توان ضعف مدیریت‌ها و سهل‌انگاری‌های دستگاه‌های اجرایی را بپذیراند؟ چرا باید با موضوعات پدیده‌ی و تکراری است، سودهای کمیود آب، توجیهی برای گرانی‌های لجام‌گسیخته و نابسامانی‌های بازار تراشیده شود؟ شفافیت و صداقت با مردم، بزرگ‌ترین سرمایه مدیریتی است. جامعه‌زمانی به مسئولانش اعتماد می‌کند که احساس کند آنها واقعیت‌ها را بدون سانسور و پرده‌پوشی با مردم در میان می‌گذارند و از پذیرش مسئولیت‌شانه خالی نمی‌کنند، وقتی مردم می‌بینند مشکلات اقتصادی و معیشتی‌شان پشت دیوار‌های توجیهات غیرواقعی پنهان می‌شود، طبیعی است که اعتماد عمومی به شدت آسیب ببیند.

دولت و وزارت جهاد کشاورزی اگر می‌خواهند اعتماد مردم را بازسازی کنند، باید با اقدامات عملی و شفاف، به جامعه اطمینان دهند که اجازه نمی‌دهند سودجویان با احتکار و ایجاد کمیود مصنوعی، بازار را به هم بریزند، همچنین باید با اتخاذ سیاست‌های درست و بموقع و حوضه واردات، از تکرار چنین بحران‌هایی جلوگیری کنند، البته حل چالش‌های ساختاری مثل بحران آب، نیازمند برنامهریزی‌های بلندمدت و اقدامات بنیادی است، اما این موضوع، به هیچ‌عنوان دلیلی برای عدم‌مدیریت صحیح بازار در کوتاه‌مدت نیست. مردم از مسئولان انتظار دارند که یک‌شبه بحران آب را حل کنند، اما انتظار دارند وقتی می‌دانند تولید داخلی به دلیل کم‌آبی کاهش می‌یابد، با واردات و نظارت دقیق بر بازار اجازه ندهند قیمت برنج در یک بازه زمانی کوتاه، چندین برابر شود.

پنهان‌سازی واقعیت یا افکار عمومی و نسبت دادن بحران‌های مدیریتی به چالش‌های محیطی، نه‌تنها مشکلی را حل نمی‌کند، بلکه به فراسایش سرمایه اجتماعی و تعمیق بی‌اعتمادی عمومی منجر می‌شود. در ماجرای کمیود برنج، وزارت جهاد کشاورزی به جای شفاف‌سازی درباره علل اصلی نابسامانی‌های بازار، سعی کرده‌است با برجسته‌سازی مقوله تکراری و مسبوک به سابقه کمیود آب، صورت مسئله را تغییر دهد. این در حالی است که طبق اظهارات صریح رئیس قوه قضائیه، وزیر جهاد کشاورزی از پدیده احتکار گسترده برنج در بازار مطلع بوده و با وجود اطلاع از این تخلف آشکار، ترجیح داده است به جای اطلاع‌رسانی دقیق و اقدام مؤثر، با روایت‌سازی‌های انحرافی از زیر بار مسئولیت‌شانه خالی کند. اینکه یک شرکت، بازار برنج را درو کند و محصول را در انبارها محبوس سازد تا با افزایش قیمت، سودهای نجومی عایدش شود، نه به چالش‌های آبی می‌تواند هر بار به بحران ناشی از سوءتدبیرهایش رخ می‌دهد، با تکرار بهانه‌هایی نظیر کمیود بارندگی، از پاسخگویی طفره رود. مدیریت در دوران بحران معنا پیدا می‌کند، گرچه در شرایط عادی، بازار نیازی به مدیریت ندارد. وقتی سوءاستفاده‌گران با آسودگی خاطر اقدام به احتکار می‌کنند و دستگاه‌های مسئول، واکنش خود را تا آخرین لا یوشانی همراه می‌سازند، مردم دیگر دلبزای روایت‌های غیرواقعی نخواهند بود. جامعه امروز خواستار شفافیت، مسئولیت‌پذیری و اقدام بموقع است، نه کلیشه‌های نخ‌نمای مدیریتی.

۴ گزارش
پنهان‌قاسمی

کشور شنیده می‌شود. برنج ۳۲۰ تا ۳۵۰هزار تومانی چندین ماه است از سبید غذایی افشار مختلف جامعه حذف شده‌است. در این میان هر روز یک خبر جدید از دلایل گرانی‌ها منتشر می‌شود و پشت پرده گرانی‌های اخیر بازار برنج را افشا می‌کند. وزیر جهاد کشاورزی اخیراً در گفت‌وگو با رسانه ملی با اطلاعات غلط به مردم و افکار عمومی دلیل افزایش قیمت برنج را کاهش ۳۰۰هزار تنی تولید برنج ایرانی دانست و از احتکار برنج ایرانی از سوی یک شرکت بزرگ داخلی خبری نداد، اما روز گذشته رئیس قوه قضائیه از پشت پرده گرانی‌های اخیر پرده برداشت و از تخلف یک شرکت بزرگ ایرانی در احتکار برنج ایرانی خبر داد و گفت: «یک شرکت داخلی تمام برنج بازار را با شرکت‌های مختلف خریداری و احتکار کرده‌است. وزیر جهاد نیز در نامه‌ای خطاب به دفتر بنده در تاریخ ششم مرداد ماه این موضوع را تأیید کرده‌است. در حال حاضر در تعزیرات پرونده‌ای تشکیل شده‌است و باید سریع‌تر رسیدگی شود»؛ موضوعی که باید از سوی متولی بازار وزیر جهاد کشاورزی، به مردم اطلاع داده می‌شد، متأسفانه با پنهان‌کاری و اطلاعات غلط به عموم مردم اطلاع‌رسانی نشد. شاید اگر قوه قضائیه از تیر ماه تاکنون پر دلایل افزایش قیمت‌های نامتعارف کالاهای اساسی متمرکز نمی‌شد، هرگز دلایل گرانی‌های اخیر برنج فاش نمی‌شد. قطعاً کوچک شدن سفره مردم ناشی از ناتوانی وزارت جهاد کشاورزی در مدیریت بازار است که متأسفانه در سایر بازارها و کالاهای دیگر آن وجود دارد. با افشاکاری‌های اخیر، مردم منتظر کاهش قیمت‌های برنج هستند، ولو بازار کردن در انبارهای محتکران.

■ ■ ■

بازار برنج ایرانی و خارجی به دلیل نبود نظارت و رهاشدگی امثال با افزایش قیمت افسارگسیخته‌ای روبه‌رو شد. نهادهای نظارتی هم از تخلف سوداگران در واردات برنج خارجی و هم از تخلف برخی

هلدینگ‌های مواد غذایی در احتکار برنج‌های داخلی خبر می‌دهند. خردادماه‌امسال بود که قیمت برنج به یک‌باره از ۱۰۰ تا ۲۰۰هزار تومان افزایش یافت. در آن زمان وزیر جهاد کشاورزی با افشاکاری از فعالیت باند مافیایی در بازار برنج گفت: «بر شرکت‌هایی که سهم زیادی در بازار برنج دارند، عامل گرانی قیمت هستند، آنها معیشت مردم را به گروگان گرفته‌اند، سرمایه‌گذاران برنج را در انبارهای خود ذخیره و قطره‌چکانی به بازار عرضه می‌کنند.

غلامرضا نوری در همان زمان افزود: در چنین شرکت فعال در حوزه بازرگانی برنج و غول شرکت‌های صنایع غذایی طی دو سال گذشته برنج را زمان برداشت کیلویی ۷۲۰ تا ۹۰هزار تومان خریدند و اکنون سه برابر قیمت می‌فروشند، همچنین در همان زمان، شایک‌کاران شمال معتقد بودند نیاز به نقدینگی برای تأمین مخارج و تأمین هزینه کشت بعدی، آنها را دام دالان و واسطه‌های اینانند، برنجی دست کشاورز نیست و همه در دالان دالان است. چین و هندوستان تولیدکنندگان بزرگ برنج با تأمین نقدینگی و ارائه تسهیلات کم‌بهره و خرید تضمینی از شایک‌کاران حمایت می‌کنند، اما در ایران

نگین نصیری | ایسنا

برنج سفره مردم کجاست؟

توی انبار «یک» محتکر!

و میل شد. در روزهای اخیر غلامرضا نوری با حضور

در رسانه ملی با ارائه اطلاعات غلط گرانی قیمت

برنج را با کاهش ۳۰۰هزار تنی برنج در سال زراعی گذشته مرتبط دانست و به تخلف شرکت‌های بزرگ

و احتکار مقادیر زیادی برنج ایرانی در انبارها هیچ

اشاره‌ای نکرد.

در پی عبور قیمت‌ها از مرز ۳۰۰هزار تومان، رئیس برنجی‌های ایران تیر ماه به انتقاد شدید از افزایش نامتعارف قیمت کالاهای اساسی به ویژه برنج با هشدار به سوداگرانی که با گران‌فروشی و احتکار کنترل بازار مواد غذایی را به دست گرفته‌اند، خطاب به شرکت‌های بزرگ با وعده و وعید و آزادسازی واردات برنج، تلاش کرد جو عمومی جامعه را ساکت نگه دارد، در حالی که بر اساس گزارش‌های رسیده از

بازار و فعالان حوزه برنج وضعیت فعلی بازار موهون

مدیریت ضعیف مدیریت وزارتخانه بود.

بهار و تابستان سال گذشته با تکیه بر آمار غلط تولید داخلی واردات را ممنوع اعلام کردند و برنج‌های وارداتی در گمرکات زیر آفتاب از بین رفت. علاوه بر این شرکت بازرگانی دولتی نیز برنج‌های فاسد وارد

و در گمرکات دیو کرد و براساس اخبار غیررسمی ۳میلیون یورو معادل هزار و ۵۰۰میلیارد تومان از پول بیت‌المال در واردات برنج‌های نامرغوب حیف

گفت: قابل کتمان نیست که ممکن است به واسطه تحریم‌ها یا کم‌آبی‌ها یا سایر علل، در برخی اقلام گرانی رخ دهد، اما برخی گرانی‌ها، حقیقتاً غیرمتعارف است. در قضیه گران‌شدن غیرمتعارف برنج، من با وزیر جهاد کشاورزی صحبت و موضوع برخی گزارش‌های واصله ناظر بر احتکار قابل توجه برنج از سوی یک شرکت را مطرح کردم، وزیر مربوط به سرعت موضوع را رسیدگی کرد و اعلام داشت که همان شرکت مدنظر، مقدار معتنهایی از برنج ایرانی را خریداری و در انبارهایی جدا از سامانه جامع انبارهای کشور، نگهداری کرده و به همین سبب و همچنین به جهت عرضه کالای فاقدکیفیت در شده در بازار، برای شرکت مزبور در تعزیرات پرونده تشکیل شده‌است.

آزای با تأکید بر لزوم تسریع در روند رسیدگی، خطاب به وزیر دادگستری و سازمان تعزیرات اظهار کرد: «در این گونه موارد باید با قاطعیت و سریع عمل کرد. مردم انتظار دارند با متخلفان بازار برخورد شود. رسیدگی به پرونده این شرکت باید در کوتاه‌ترین زمان ممکن به نتیجه برسد.»

تخلفات در واردات برنج زیر ذره‌بین

وی همچنین به تخلفات احتمالی در حوزه برنج وارداتی اشاره کرد و گفت: «طبق گزارش صدا

باید با احتیاط و تدبیر با انجالم شود. مردم از گرانی بی‌منطق و ناگهانی خسته شده‌اند و توقع دارند اگر قرار است هزینه‌ای پرداخت کنند، حداقل خدمات پایدار، برق بدون قطعی و کیفیت بهتر دریافت کنند.

آمارهای خرداد ۱۴۰۴ یک پیام روشن دارند: هزینه تولید برق در کشور به شدت افزایش یافته و این افزایش قیمت نمی‌تواند برای همیشه از قبض‌های مصرفی پنهان بماند.

شاید دولت فعلاً بخواهد این موج گرانی را با پرداخت بارانه و تثبیت قیمت‌ها مهار کند، اما در نهایت، بحران این شکاف مالی یا با افزایش تعرفه‌ها یا با فشار بیشتر بر بودجه عمومی ممکن خواهد بود.

مصرف بهینه، مدیریت ساعات اوج مصرف و حمایت هوشمندانه از اقشار آسیب‌پذیر، تنها راه‌های جلوگیری از بحران در این مسیر هستند، اگر سیاستگذاران به وقت و درست تصمیم نگیرند، قبض‌های برق هم به جیب شکاف کالاهای اقتصادی دیگری خواهند پیوست که این روزها خانواده‌ها را گرفتار کرده‌اند.

منافقه عمومی هم‌زمان با ارزیابی یکپارچه به شماره ۰۸۹۰۰۰۴۴۳۲۵۰۰۴۲۰۰

شهرداری اصفهان در نظر دارد فراخوان طراحی مهندسی، تهیه و تدارکات، اجرا و احداث (EPC) کارخانه تولید کود درجه یک (صفرالی شش میلی‌متر) و درجه ۲ (شش الی پانزده میلی‌متر) از کودهای فرآوری شده از مواد آلی زیر سرندهی احتمالی از خطوط پردازش پسماند زباله شهری کارخانه پردازش پسماند و تولید کود آبی سازمان مدیریت پسماند شهرداری اصفهان با ظرفیت مواد ورودی ۲۰تن در ساعت با حداقل راندمان تولید ۶/۰کود (درجه ۲) و ا مطابق با مشخصات فنی پیوست اسناد مناقصه به اشخاص حقوقی واجد شرایط درج شده در شرایط شرکت در مناقصه از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) وگذار نماید.

■ کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس **www.setadiran.ir** انجام خواهد شد.

■ متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

مواعد زمان:

■ **تاریخ انتشار فراخوان:** ۱۴۰۴/۵/۱۲

■ **تاریخ پذیرش اسناد فراخوان:** ۱۴۰۴/۵/۱۲ ساعت ۰۸:۰۰ لغایت ۱۴۰۴/۵/۱۸ ساعت ۱۷:۰۰

■ **تاریخ ارائه اسناد:** ۱۴۰۴/۶/۰۱ ساعت ۱۲:۰۰

■ **تاریخ برگزاری مناقصه:** ۱۴۰۴/۶/۰۲ ساعت ۰۸:۰۰

نوع و بایگین شرکت در مناقصه و سایر اطلاعات در شرایط شرکت در مناقصه: **قرارداد بیست‌های قرارداد شخصی می‌باشد.**

■ **آدرس دفتر شرکت در مناقصه:** اصفهان - خیابان آیه آل شمس آبادی، حدفاصل چهارراه قهر و سپاه، کوچه شماره ۲۳، جنب پارکینگ عمومی شیخ بهایی، معاونت خدمات شهری شهرداری اصفهان تلفن: ۰۳۱-۳۲۳۴۱۸۵۰